

Sygn.akt III AUa 498/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Sławomir Bagiński (spr.)

Sędziowie: SA Alicja Sołowińska

SO del. Teresa Suchcicka

Protokolant: Barbara Chilimoniuk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 czerwca 2017 r. w B.

sprawy z odwołania T. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do renty wypadkowej

na skutek apelacji wnioskodawcy T. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 9 marca 2016 r. sygn. akt IV U 777/15

oddala apelację.

SSO del. Teresa Suchcicka SSA Sławomir Bagiński SSA Alicja Sołowińska

Sygn. akt III AUa 498/16

UZASADNIENIE

Ubezpieczony T. B. wniósł o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy w związku wypadkiem przy pracy, któremu uległ 23.10.1996 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z 30.03.2015 r. odmówił wnioskodawcy prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem, gdyż nie został on uznany za niezdolnego do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

Ubezpieczony złożył odwołanie od powyższej decyzji, domagając się jej zmiany i przyznania świadczenia wypadkowego. W uzasadnieniu podał, iż przeszedł cztery operacje kręgosłupa i planowana jest następna.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podając że skoro odwołujący nie został uznany za niezdolnego do pracy, to brak przesłanek do przyznania renty wypadkowej na podstawie przepisów ustaw z dnia 30.10.2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2009 r. nr 167, poz. 1322 ze zm.).

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z 9.03.2016 r. oddalił odwołanie.

Sąd pierwszej instancji stwierdził, że Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 21.11.2000 r. w sprawie IV U 2709/00 przyznał T. B. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 4.06.1999 r., a z tytułu wypadku przy pracy od 14.02.2000 r. do 25.10.2001 r. Wykonując powyższy wyrok Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z 21.02.2001 r. przyznał prawo do świadczenia do 25.10.2001 r. Decyzją z 8.05.2002r. przyznano wnioskodawcy prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku wypadkiem przy pracy do 31.10.2002 r. Kolejną decyzją z 7.10.2002 r. organ rentowy przyznał wnioskodawcy prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy do 30.09.2004 r. Następnymi decyzjami z: 22.10.2004 r., 23.11.2006 r. 28.10.2008 r., 3.11.2011 r. i 14.11.2014 r. świadczenie było przyznawane aż do 28.02.2015 r. z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

Sąd Okręgowy stwierdził, że 2.02.2015 r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie renty wypadkowej na dalszy okres po 28.02.2015 r. Wnioskodawca z wykształcenia jest technikiem rolnikiem, pracował jako kierowca, konserwator, kierownik wojskowego gospodarstwa rolnego, a ostatnia jako dozorca strażnik w zakładzie pracy chronionej. lekarz orzecznik orzeczeniem z 25.02.2015 r. stwierdził, iż badany jest okresowo częściowo niezdolny do pracy, z zaznaczeniem, iż niezdolność do pracy nie ma związku z wypadkiem przy pracy. Od powyższego orzeczenia Główny Lekarz Orzecznik zgłosił zarzut wadliwości. Komisja lekarska orzeczeniem z 24.03.2015 r. uznała badanego za zdolnego do pracy.

Sąd Okręgowy dopuścił dowód z pisemnej opinii biegłych lekarzy chirurga ortopedy i neurologa na okoliczność, czy ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy w związku wypadkiem przy pracy, któremu uległ 23.10.1996 r. Biegli w opinii z 3.08.2015 r., rozpoznając przebyte operacyjne leczenie przepukliny jądra miazdżystego L4/L5 i przebytą rwę kulszową obustronną, uznali badanego za zdolnego do pracy. W uzasadnieniu podali, iż w 1998 r. operacyjnie usunięto jądro miazdżyste tarczy miedzykręgowej L4/L5 . Po operacji niedowład mięśni zginaczy grzbietowych stopy lewej cofnął się. Następne zbiegi operacyjne dotyczyły tej samej przestrzeni miedzykręgowej i powstałych pooperacyjnych zmian zarostowych. Obecnie biegli nie stwierdzili zespołu bólowego. Stwierdzone objawy ubytkowe po przebytej rwie kulszowej obustronnej nie stanowią upośledzenia wydolności układu ruchu. Zdaniem biegłych, wnioskodawca jest zdolny do pracy z godnie z posiadanymi kwalifikacjami.

W związku dostarczeniem dodatkowej dokumentacji medycznej związanej z przebytą w 11.08.2015 r. operacją przestrzeni miedzykręgowej L3/L4, Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii uzupełniającej biegłych neurologa i chirurga ortopedy. Biegli podtrzymali swoje stanowisko stwierdzając, iż przeprowadzona operacja neurochirurgiczna może powodować czasowe ograniczenie zdolności do pracy. Jednocześnie zasugerowali ocenę zdolności do pracy przez biegłego neurochirurga.

Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego neurochirurga. Lekarz neurochirurg w opinii z dnia 28.12.2015 r. stwierdzając pięć operacji na kręgosłupie, także uznał ubezpieczonego za zdolnego do pracy. Schorzenia mają charakter zmian zwyrodnieniowych . Leczenie operacyjne dyskopatii w sierpniu 2015r. nie miało związku z wypadkiem przy pracy z 1996 r. W badaniu biegły stwierdził wzmożone napięcie mięśni przykręgosłupowych. Dyskretnie zaburzenia korzeniowe L5/L4 po stronie lewej. Poza tym biegły uznał stan neurologiczny za prawidłowy.

Sąd Okręgowy wskazał, że ubezpieczony wykonywał różne zajęcia od kierowcy do pracownika ochrony, więc zdolny jest do pracy zgodnie z posiadanymi nabytymi kwalifikacjami. Sąd Okręgowy podzielił w całości sporządzone opinie. Zostały one wydane po zbadaniu wnioskodawcy, zapoznaniu się z aktualną dokumentacją medyczna i należycie uzasadnione. Biegli są doświadczeniymi lekarzami i charakteryzują się bogatym doświadczeniem w zakresie oceny zdolności do pracy. Oceniając zdolność do pracy biegli mieli na uwadze także nabyte kwalifikacje.

Apelację od tego wyroku wniósł ubezpieczony. Zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na ustaleniu, że opinie lekarskie sporządzone w niniejszej sprawie są jasne, odpowiadają stanowi faktycznemu i nie budzą wątpliwości co do ich fachowości, podczas gdy ustalenia biegłych w przedmiocie

uszkodzenia ciała jakiego doznał wnioskodawca na skutek wypadku przy pracy są niezgodne ze stanem faktycznym (ustalenie, że na skutek wypadku przy pracy wnioskodawca doznał urazu stopy, podczas gdy doznał urazu kręgosłupa) co powoduje, że dokonane przez nich ustalenia związku aktualnego stanu zdrowia wnioskodawcy z wypadkiem są obarczone błędem mającym istotny wpływ na treść opinii, a nadto lekarze opiniujący nie posiadają kwalifikacji wymaganych prawem do oceny kwalifikacji wnioskodawcy do pracy.

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez przyznanie wnioskodawcy prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy oraz orzeczenie o kosztach postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Sporne w niniejszej sprawie pozostawało to czy wnioskodawca jest niezdolny do pracy i czy ta niezdolność pozostaje w związku z wypadkiem przy pracy. W pozostałym zakresie przedstawione przez sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne nie były sporne i znajdowały należyte oparcie materiale sprawy. Z tego względu Sąd Apelacyjny przyjął je za własne. Jednocześnie po przeprowadzeniu dodatkowego postępowania dowodowego, Sąd Apelacyjny dokonał ustaleń co do niezdolności do pracy wnioskodawcy, przyjmując ostatecznie, że jest on częściowo niezdolny do pracy w okresie od 1.03.2015 r. do lutego 2018 r., z tym, że niezdolność nie pozostaje w związku z wypadkiem przy pracy.

Dodatkowo Sąd Apelacyjny przyjmuje, że wobec wnioskodawcy na stałe orzeczono znaczny stopień niepełnosprawności, który datuje się od 10.12.2002 r. Przyczyny niepełnosprawności określono symbolami O2-P i 10-N (orzeczenie o stopniu niepełnosprawności k.115).

Zarzuty do opinii biegłych przedstawione w apelacji dotyczą błędnego, zdaniem skarżącego, określenia urazu, którego wnioskodawca miał doznać w wyniku wypadku. Apelacja kwestionuje także niedopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu medycyny pracy.

Wbrew twierdzeniom apelacji biegli neurolog i ortopeda nie brali pod uwagę urazu śródstopia jako przyczyny wypadku z 23.10.1996 r. Wyjaśnili to jednoznacznie w opinii uzupełniającej (k. 101). Tym nie niemniej biegli nie odnieśli się do rodzaju urazu doznanego przez wnioskodawcę wskutek wypadku. W tym zakresie zarzut apelacji można uznać pośrednio za uzasadniony. Z tym, że biegli nie stwierdzili niezdolności do pracy, co czyniło niepotrzebnym ustalenie związku z wypadkiem przy pracy.

Argumentacja prawna przedstawiona w apelacji odnośnie konieczności przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego z zakresu medycyny pracy nie jest prawidłowa. Powołane rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzenia badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy (t. j. Dz.U. z 2016 r. poz. 2067 ze zm.) generalnie dotyczy badań profilaktycznych, o których mowa w art. 229 § 1, 2 i 5 k.p., czyli badań potrzebnych do stwierdzenia zdolności do pracy i związanych z dopuszczeniem do pracy. Wynika to zarówno przepisu zawierającego delegację do wydania rozporządzenia (art. 229 § 8 k.p.), jak i z samego tytułu oraz z treści § 1 rozporządzenia, określającego zakres przedmiotowy. Z przepisów tych nie wynika, aby rozporządzenie miało zastosowanie do stwierdzania niezdolności do pracy na użytek postępowania o rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Tym niemniej niewątpliwie w postępowaniu sądowym, przy ustalaniu niezdolności do pracy - w rozumieniu art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.) dalej zwana „ustawą emerytalną” w zw. z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t. j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1242 ze zm.) , dalej zwana „ustawą wypadkową”, często potrzebne jest dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu medycyny pracy. Spowodowane to jest specyficznymi kwalifikacjami i doświadczeniem takiego biegłego, dotyczącymi oceny zdolności do pracy, w kontekście kwalifikacji wnioskodawców lub w odniesieniu do warunków pracy. Potrzeba dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z zakresu medycyny pracy zachodzi zwłaszcza, jeżeli należy ustalić czy zachodzi częściowa niezdolności do pracy. W wypadku kiedy spór dotyczy już tylko tego czy istnieje całkowita niezdolność do pracy, odpada potrzeba odniesienia się do konkretnych kwalifikacji i warunków pracy. Wówczas ocena jest łatwiejsza, o tyle,

że chodzi o niezdolność do pracy z każdymi kwalifikacjami i w każdych warunkach. Nawet w takiej sytuacji może być jednak potrzebne powołanie biegłego z zakresu medycyny pracy, np. w sytuacji kiedy istnieje spór, czy pracą, którą ubezpieczony ma możliwość wykonywania jest praca w warunkach chronionych.

W niniejszej sprawie sporny pozostawał nie tylko stopień niezdolności do pracy, lecz także samo istnienie tej niezdolności, oczywiście także związek niezdolności z wypadkiem przy pracy. Jest to wstępna okoliczność, która skłoniła Sąd Apelacyjny do dopuszczenia dowodu z opinii biegłego zakresu medycyny pracy. Ponadto potrzeba dopuszczenia opinii uzupełniającej, i później opinii łącznej, wynika z braku odniesienia się wprost do orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności, a także zarzutu zawartego w apelacji dotyczącego urazu doznanego w wyniku wypadku.

Biegli neurolog i ortopeda w opinii uzupełniającej odnieśli się do obydwu kwestii. Wskazali, że dokumentacja lekarska przedstawiona w związku z orzekaniem o niepełnosprawności była znana przy sporządzaniu opinii, wskazali, że bez względu na stopień orzeczonej niepełnosprawności nie ma to wpływu na opiniowaną zdolność do pracy. Jednocześnie biegli wskazali, że nowością w przedstawionej dokumentacji medycznej jest karta informacyjna leczenia psychiatrycznego. Wskazać należy, że w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności jako przyczynę niepełnosprawności podano, oprócz chorób neurologicznych, także choroby psychiczne.

Ta ostatnia okoliczność spowodowała potrzebę dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z zakresu psychiatrii. W kontekście związku z wypadkiem przy pracy opinia biegłego psychiatry nie miała jednak kluczowego znaczenia. Przede wszystkim Sąd Apelacyjny uznał, że oceny zdolności do pracy powinien dokonać także biegły z zakresu medycyny pracy. Potrzebne było też wydanie opinii łącznej tego biegłego z biegłymi z zakresu neurologii i ortopedii. Na liście Sądu Okręgowego w Olsztynie nie ma biegłego z zakresu medycyny pracy, stąd też - aby można było zorganizować wydanie opinii łącznej - zachodziła potrzeba powołania nowych biegłych z zakresu neurologii i ortopedii z listy Sądu Okręgowego w Białymstoku.

Biegli neurolog, ortopeda, psychiatra i biegły z zakresu medycyny pracy (k. 119-125), po przeprowadzeniu badania wnioskodawcy oraz na podstawie szczegółowej analizy dokumentacji lekarskiej, rozpoznali uniego: chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa lędźwiowego, przebytą rwę kulszową, przewlekły zespół bólowy kręgosłupa L/S z dyskretnymi objawami korzeniowymi L4 i L5 po stronie lewej, stan po leczeniu operacyjnym dyskopatii lędźwiowej L4/L5 kręgosłupa (1998 r., 2001 r., 2002 r., 2007 r.), stan po operacji dyskopatii L3/L4 odcinka L/S kręgosłupa wykonanej 11.08.2015 r., schizofrenię z komponentą afektywną w okresie leczenia ambulatoryjnego, zmiany ogniskowe wątroby do diagnostyki. Biegli wskazali, że stwierdzone schorzenia i stopień ich zaawansowania powodują nadal częściową niezdolność do pracy od 1.03.2015 r. do lutego 2018 r. bez związku z wypadkiem przy pracy z 1996 r.

W odniesieniu do urazu doznanego na skutek wypadku przy pracy, biegli stwierdzili, że wnioskodawca 23.10.1996 r. doznał wypadku przy pracy, a z zaświadczenia chirurga Jednostki Wojskowej w G. z 2.12.1998 r. wynika, że podczas dźwignięcia noszy z pacjentem wnioskodawca doznał przeciążenia kręgosłupa w odcinku L/S. W szczegółowym uzasadnieniu opinii biegli odnieśli się do przebiegu leczenia wnioskodawcy. Podzielili stanowisko biegłego z zakresu neurochirurgii, że leczenie operacyjne dyskopatii zwyrodnieniowej L3/L4 w sierpniu 2015 r. nie miało związku z wypadkiem przy pracy. Biegli wskazali, że od poprzedniego badania przeprowadzonego przez biegłych stan zdrowia wnioskodawcy nie uległ zmianie, mimo to wnioskodawca jest częściowo niedolny do pracy. Według biegłych, obecnie przeciwwskazane są: ciężka i średniociężka praca fizyczna, dźwiganie ciężarów, praca na wysokości i przy maszynach w ruchu oraz praca wymagająca pełnej sprawności psychoruchowej, w tym prowadzenia pojazdów służbowych, traktorów rolniczych i pojazdów uprzywilejowanych. Biegli wskazali, że wnioskodawca, co prawda, pracuje, ale jest to praca w warunkach chronionych.

Sąd Apelacyjny podzielił wnioski opinii biegłych. Jest ona wszechstronna, odwołuje się do okoliczności wypadku i kwalifikacji wnioskodawcy oraz stwierdzonego stopnia niepełnosprawności. Została wydana po szczegółowej analizie dokumentacji lekarskiej i przeprowadzeniu badania podmiotowo-przedmiotowego, które dokładnie opisano. Jej wnioski, co do istnienia niezdolności do pracy, są odmienne od konkluzji poprzednich opinii. Walorem ostatniej opinii

jest jednak to, że jest to opinia łączna. a w składzie biegłych uczestniczył biegły z zakresu medycyny pracy. Opinia zawiera szczegółowe wskazanie prac, których wnioskodawca nie może wykonywać - pozwoliło to na ocenę zdolności do pracy w odniesieniu do kwalifikacji. Opinia ta nie była też kwestionowana przez strony. Te wszystkie okoliczności spowodowały, że Sąd Apelacyjny dał wiarę tej opinii, odnośnie do istnienia niezdolności do pracy, mimo, że w tym zakresie jest ona odmienna od opinii poprzednich.

Ubezpieczony złożył wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (k. 404 akt rentowych). We wniosku wskazał numer świadczenia ((...) - (...)). Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał decyzję odmawiającą przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy. Powyższe wskazuje, że sąd nie mógł orzec o ewentualnym przysługiwaniu prawa do renty z ogólnego stanu zdrowia. Zakres orzeczenia sądu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyznacza, to o czym rozstrzygnięto w zaskarżonej decyzji. Uznaje się, że decyzja ZUS rozstrzygająca o prawie do renty wypadkowej nie rozstrzyga o prawie do renty z ogólnego stanu zdrowia, ponieważ prawo do tych rent wynika z innego rodzaju ubezpieczenia społecznego. Odmienne są też przesłanki nabycia tych świadczeń (np. w zakresie potrzeby posiadania określonego stażu ubezpieczeniowego), inne mogą być: wysokość renty, a także uprawnienia w razie zbiegu prawa do świadczeń.

Z tego względu w niniejszej sprawie nie można było rozstrzygnąć o prawie do renty z tytułu niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia. Tym niemniej cały czas możliwe jest wystąpienie przez wnioskodawcę do organu rentowego o przyznanie prawa do renty z ogólnego stanu zdrowia.

Z uwagi na to, że nie stwierdzono związku niezdolności do pracy z wypadkiem przy pracy, wnioskodawca nie spełnia podstawowej przesłanki nabycia prawa do renty wypadkowej. Potrzeba stwierdzenia tego związku wynika z definicyjnej cechy renty wypadkowej wskazanej w art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy wypadkowej

Z tego powodu apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Alicja Sołowińska Sławomir Bagiński Teresa Suchcicka